ISSN 2219-5203

НАУКОВИЙ ВІСНИК

МЕЛІТОПОЛЬСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

1

16
2016

СЕРІЯ : ПЕДАГОГІКА

ЗМІСТ

ОСВІТА У ФІЛОСОФСЬКО-АНТРОПОЛОГІЧНИХ РЕФЛЕКСІЯХ

Гавриленко Катерина
Методологічні підходи та принципи професійної підготовки аграрників в Україні (кінець XIX – початок XX ст.) 12
Ідрісова Наталія
Проблеми підвищення ефективності дії шкільної освіти в аспекті особистісно-орієнтованого навчання 20
Круглик Владислав
Аналіз змісту дисципліни «Вступ до спеціальності» в професійній підготовці інженерів-програмістів 25
Миронюк Тамара
Ключові поняття проблеми формування здоров'язбережувальної компетентності майбутнього вчителя біології 33
Москалик Геннадій
Формування та розвиток дошкільної освіти м. Кременчука Полтавської області на початку другої половини XX століття 40
Назарук Станіслава, Коновалюк-Нікітін Хелена
Освіта в мультикультурних класах (на прикладі деяких початкових шкіл Бяльського повіту) 46
Осадча Катерина
Тьюторство як простір для педагогічної діяльності 52
Потапчук Тетяна
Формування морально-духовних цінностей студентів у хоровому колективі вищого навчального закладу 61
Прокоф'єв Євген
Історико-культурологічний підхід до процесу вивчення загальнопедагогічних дисциплін 70
Свердлова Ірина, Рубцова Марина
Навчання майбутніх учителів конструктивного розв'язання конфліктів у системі освіти 77
Староста Володимир, Герц Марина
Адаптація майбутніх учителів початкових класів до навчання у вищому навчальному закладі 84
Фальштинська Юлія
Віртуальне навчальне середовище – невіддільний складник дистанційного навчання 89
Халемендик Юлія
Методика дослідження ефективності моделі розвитку міжкультурної професійної компетентності майбутніх магістрів педагогіки вищої школи в неформальній освіті 94

ПЕДАГОГІКА І ПСИХОЛОГІЯ РОЗВИТКУ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ

Куликова Людмила, Зіненко Наталя
Формування професійних компетентностей у навчальних закладах 100
Падалка Ольга
Рефлексивний компонент у структурі пріоритетних педагогічних цінностей майбутніх вихователів 106
Сопіна Ярослава
Деякі концептуальні підходи до формування естетичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в умовах професійної підготовки 111
Староста Володимир, Химич Оксана
Стиль педагогічної діяльності вчителів початкової школи: діагностика формування та розвитку 116
Федорова Марія
Теоретико-методологічний аналіз поняття «моральні цінності особистості» 122

Чорна Вікторія, Яковенко Ірина
Виховання дітей старшого дошкільного й молодшого шкільного віку засобами мистецтва (з досвіду Павлиської школи) 127
Шевченко Юлія, Нестеровська Дар'я
Розвиток слухового сприймання й уваги в дітей молодшого шкільного віку 133

СУЧАСНА ПЕДАГОГІЧНА ОСВІТА: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Даць Олександр
Вивчення медичної апаратури квантово-механічних методів дослідження й радіаційної фізики за допомогою віртуальних навчальних програм 137
Ідрісов Бахтійор
Визначення компонентів системної підготовки майбутнього педагога в контексті компетентнісного навчання 143
Мазурок Тетяна, Черних Володимир
Знання-орієнтовані технології в процесі визначення сформованості ІКТ-компетентностей учнів початкової школи на уроках інформатики 151
Малежик Михайло, Привольнев Максим
Можливості аналізу SPSS STATISTICS для опрацювання результатів тестування 157
Мелаш Валентина, Гнатів Олена, Варениченко Анастасія
Екологізація культурно-освітнього простору майбутніх педагогів: напрями координації 163
Молодиченко Валентин, Сердюк Алла
Формування природничо-екологічної компетентності майбутнього вчителя початкової школи 167
Назарук Станіслава, Нікітін Сергіуш
Форми популяризації і вивчення англійської мови (на матеріалі досліджень, проведених в обраних початкових школах міста Бяла Подляска) 171
Осадча Катерина, Марчук Микола
Аналіз понятійного апарату парадигми візуального програмування 178
Рогушина Юлія
Побудова персоніфікованих онтологічних баз знань на основі семантичних Wiki-ресурсів 183
Руднік Юлія
Критеріальний підхід до визначення рівня готовності майбутніх учителів початкової школи до застосування інноваційних технологій навчання іноземних мов 189
Сергієнко Володимир, Войтович Оксана
Інформатизація навчального процесу підготовки майбутніх екологів 194
Сліпухіна Ірина, Чернецький Ігор
Цифровий вимірювальний комплекс як формувальний чинник STEM-орієнтованого освітнього середовища 200
Стотика Ірина, Власенко Елеонора, Стотика Олександр
Формування інструментально-виконавської компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва 210
Ткачук Галина
Компетентнісний підхід у процесі технічної підготовки вчителя інформатики 217
Четверикова Тетяна
Формування інформатичних компетентностей майбутніх учителів початкової школи 223

ОСВІТА ДОРОСЛИХ

Аліція Антас-Ящук
Проблема бездомності. Вибрані екзистенційні аспекти 228
Криволап Олена
Педагогічні умови підготовки вчителів до розвитку творчого потенціалу учнів у післядипломній освіті 234
Кучина Катерина
Особливості навчання дорослих людей з інвалідністю 240

Рогуська Агнешка
Молодь у сфері локальних ЗМІ в Польщі та Чехії (на матеріалі авторських досліджень).....247

АСПІРАНТСЬКІ СТУДІЇ

Дущенко Ольга
Викладання навчальної дисципліни «Інтернет-технології» у вищих навчальних закладах студентам спеціальності «Інформатика» 258
Татарнікова Анжеліка
Модель формування професійної компетентності студентів музичних спеціальностей з арт-менеджменту 269
Тітова Світлана
Актуальні проблеми впровадження змісту, форм та методів підготовки майбутніх учителів філологічних спеціальностей до професійної діяльності в інноваційному освітньому середовищі.....275

Відомості про авторів 280

УДК 378.14:373.211.24

РЕФЛЕКСИВНИЙ КОМПОНЕНТ У СТРУКТУРІ ПРІОРИТЕТНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ЦІННОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ

Ольга Падалка

Рівненський державний гуманітарний університет

Анотація:
У статті розглянуто проблему професійної підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти, обґрунтовано поняття «педагогічні цінності», висвітлено особливості виявлення та формування рефлексивного компонента пріоритетних педагогічних цінностей майбутніх вихователів.

Ключові слова:
пріоритетні педагогічні цінності; педагогічна рефлексія; майбутній вихователь.

Аннотация:
Падалка Ольга. Рефлексивный компонент в структуре приоритетных педагогических ценностей будущих воспитателей.
В статье рассмотрена проблема профессиональной подготовки будущих специалистов дошкольного образования, обосновано понятие «педагогические ценности», отражены особенности выявления и формирования рефлексивного компонента приоритетных педагогических ценностей будущих воспитателей.

Ключевые слова:
приоритетные педагогические ценности; педагогическая рефлексия; будущий воспитатель.

Resume:
Padalka Olha. The reflective component in the structure of priority pedagogical values of future educators.
The problem of professional preparation of future specialists of preschool education is considered in the article, a concept "pedagogical values" is reasonable, the features of exposure and forming of reflexive component of priority pedagogical values of future educators are reflected.

Key words:
priority pedagogical values, pedagogical reflection, future educator.

Постановка проблеми. Сучасний етап розвитку українського суспільства актуалізував проблему виховного потенціалу освіти, висуваючи проблеми виховання й самовиховання особистості як пріоритетний напрям духовного оновлення. Упровадження в освітній процес цінностей розвитку особистості, створення умов для її самореалізації – ось стратегічна мета освітянської діяльності, обґрунтована в працях В. Кременя.

Успішне виконання завдань національного виховання, суттєве покращення всього навчально-виховного процесу, розвиток пізнавальної, трудової активності дітей і молоді безпосередньо пов'язані з удосконаленням підготовки педагогів, їх професійно-педагогічної майстерності, ерудиції та культури.

Вихователь – це довірена особа суспільства, якій воно доручає найдорожче й найцінніше – дітей, свою надію, своє майбутнє. Доля дітей у руках педагога, у його золотому серці, тому він має бути джерелом радісного пізнавального й морального зростання своїх вихованців. Жодна інша професія не висуває таких вимог до людини. Педагог зобов'язаний бути яскравою, неповторною особистістю, носієм загальнолюдських цінностей, глибоких і різноманітних знань, високої культури [4].

Розвиток мережі дошкільних навчальних закладів у нашій країні вимагає все більшої кількості спеціалістів у галузі дошкільної освіти. Дошкільному навчальному закладу потрібні кваліфіковані вихователі, люди великої душі, які любили б дітей, свою професію й пишалися б нею.

У період навчання студентів у педагогічному вищому навчальному закладі формуються моральні принципи майбутнього вихователя, змінюється їхня ціннісна система, яка регулює подальшу поведінку й спрямованість особистості. Як зазначає Б. Ананьєв, характерною рисою юнацького віку є підвищення інтересу до цінностей, їх усвідомлення й переживання. Через це юнацький вік є найбільш сприятливим для ефективного формування пріоритетних цінностей [1].

Передумовою професійного становлення вихователя є утвердження його життєвої (самовизначення на підставі життєвих цінностей) і професійної (ставлення суб'єкта до загальнолюдських цінностей у процесі професійної діяльності) позицій.

Формування педагогічних цінностей спирається на взаємозумовлені зміни в емоційно-вольовій та інтелектуальній сферах особистості, які стимулюють розвиток самосвідомості, виконують регулятивну функцію.

Ми вважаємо, що в професії вихователя цінності конкретизуються. Кожен майбутній вихователь визначає, які характеристики педагогічної діяльності він вважає найбільш важливими, які можливості для самореалізації вбачає в майбутній професії. Цінності педагогічної діяльності учені пов'язують з можливістю задоволення матеріальних, духовних потреб педагога й на основі цієї єдності класифікують їх так: цінності, що сприяють утвердженню вихователя в суспільстві; цінності, що впливають на розвиток комунікативної культури; цінності, що ведуть до самовдосконалення; цінності

самовираження; цінності, пов'язані з утилітарно-прагматичними запитами.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У сучасній науці проблема цінностей є предметом міждисциплінарного дослідження. Загальнофілософське трактування поняття «цінності» наведено в працях О. Дробницького, І. Зязюна, М. Кагана, О. Сухомлинської. Наукову базу психологічного аспекту теорії цінностей створено Б. Ананьєвим, О. Леонтьєвим, В. М'ясищевим, Д. Узнадзе та ін. Педагогічний підхід до цінностей презентований у роботах О. Бондаревської, Г. Ващенка, О. Вишневського, П. Ігнатенка, Б. Лихачова, З. Равкіна, М. Нікандрова. Фундаментальні проблеми теорії професійної освіти висвітлено в працях С. Архангельського, А. Алексюка, Р. Гуревича, М. Грищенка, С. Гончаренка, І. Зязюна, О. Киричука, Н. Кічук, В. Ликової, О. Пєхоти, Н. Ничкало, О. Савченко, М. Ярмаченка. Питанням аксіологічної проблематики присвячено наукові розвідки І. Беха, В. Василенка, О. Дробницького, А. Здравомислова, В. Тугаринова, В. Ядова.

Загалом проблему формування системи цінностей майбутнього педагога порушують у зв'язку з розв'язанням таких питань, як: гуманізація навчально-виховного процесу вищої школи (М. Євтух, Н. Крилова, І. Смолюк, Р. Скульський, Г. Шевченко); формування особистості педагога в системі вищої педагогічної освіти та фахової підготовки (О. Акимова, І. Зязюн, Н. Кузьміна, М. Машовець, О. Мороз, В. Сластьонін, В. Тамарін, Г. Тарасенко, В. Шахов, О. Шестопалюк, Є. Шиянов, В. Штифурак).

Формулювання цілей статті. Мета статті – обґрунтувати поняття «педагогічні цінності», висвітлити особливості виявлення й формування рефлексивного компонента пріоритетних педагогічних цінностей майбутніх вихователів.

Виклад основного матеріалу досліджень. Освіта – органічна частина духовного життя суспільства. Саме в цій системі створюється майбутнє, продукуються й передаються соціокультурні й особисті цінності. Таке високе призначення виховання й навчання молодого покоління вимагає підготовки фахівців в умовах гуманістичного освітнього простору, фундаментом якого може бути педагогічна аксіологія. Дослідники (В. Андреєв, І. Бех, Є. Бондаревська, І. Ісаєв, С. Кульневич, В. Огнев'юк, Т. Поніманська, В. Сластьонін) уважають за можливе під час підготовки фахівців для освітніх установ у рамках вивчення педагогічних дисциплін спеціально виділити як методологічну основу аксіологічний підхід, який надасть процесу підготовки майбутніх педагогів ціннісну спрямованість.

Державна національна програма «Освіта (Україна XXI століття)» так визначає стратегічну мету розвитку системи виховання молодого покоління України: забезпечення можливостей постійного духовного й культурного самовдосконалення особистості, формування інтелектуального й культурного потенціалу як найвищої цінності нації [3, с. 5].

На нашу думку, необхідно переглянути накопичений досвід підготовки педагога, розробити нові підходи до формування готовності студента до майбутньої професійної діяльності, ураховуючи той факт, що він повинен бути носієм цінностей.

Як свідчить аналіз наукової літератури, до основних дефініцій педагогічної аксіології науковці насамперед зараховують три групи понять: освітні цінності, педагогічні цінності, виховні цінності. Однак питання визначення науковцями означених вище груп спричиняє певні дискусії, що не дає змоги чітко розрізнити ці поняття між собою за змістом. Для нашого дослідження педагогічні цінності становлять найбільший інтерес серед названих груп.

На думку Ю. Гришко, педагогічні цінності є системою освітніх засобів, соціальних норм, педагогічного інструментарію, що зумовлює повноцінну передачу освітніх цінностей кожному майбутньому педагогові, тобто інтеріоризуються в їх ціннісні пріоритети. Інакше кажучи, педагогічні цінності виступають провідними принципами та структурними компонентами педагогічного спілкування, побудованого на ціннісних засадах.

За визначенням Н. Ткачової, педагогічні цінності – це система освітніх засобів, соціальних норм, педагогічний інструментарій, що забезпечують ефективну трансляцію визначених освітніх цінностей на індивідуальний рівень окремої особистості, тобто формування в неї особистісних ціннісних пріоритетів. Іншими словами, педагогічні цінності можна тлумачити як провідні принципи, структурні компоненти, зміст педагогічної взаємодії, організованої на ціннісних засадах [6].

С. Бадюл під педагогічними цінностями розуміє сукупність суспільних і особистісних смислів, які мають здатність викликати в людини емоційні переживання. Саме останні допомагають закріпленню важливих цінностей у студентів. Закріплені педагогічні цінності утворюють складну й суперечливу систему. Рівень цієї системи дає змогу кожному студентові обґрунтувати власні уявлення про світ педагогічної праці й визначити своє місце в ньому. З огляду на це, формування педагогічних цінностей студентів передбачає однією з головних своїх цілей теоретичну

систематизацію й обґрунтування світобачення [2].

На нашу думку, формування педагогічних цінностей залежить від соціальних, політичних і економічних відносин у суспільстві. Останні суттєво впливають на розвиток педагогіки й освітньої практики. Система цінностей створює фундамент виховання, ті найважливіші ідеї та цілі, у здійсненні яких убачають сенс свого існування людина й суспільство.

Педагогічні цінності, як зазначав В. Сластьонін [5, с. 143], визначають норми, що регламентують педагогічну діяльність, яка виступає пізнавально-дієвою системою і слугує сполучною ланкою між сформованим суспільним світоглядом у галузі освіти й діяльністю педагога. Вони, як і інші цінності, носять синтагматичних характер, тобто формуються історично й фіксуються в педагогічній науці як форма суспільної свідомості у вигляді специфічних образів і уявлень. Оволодіння педагогічними цінностями відбувається в процесі здійснення педагогічної діяльності, у ході якої реалізується їх суб'єктивація. Саме рівень суб'єктивації педагогічних цінностей є показником особистісно-професійного розвитку педагога (В. Сластьонін).

Ми погоджуємося з думкою Н. Ткачової, що засвоєння майбутніми педагогами цінностей неможливо без урахування їх індивідуальних потреб, інтересів, спрямованості, життєвого досвіду, що забезпечує реалізацію певних функцій цінностей у педагогічному процесі, основними серед яких є такі:

– цінності виступають підґрунтям для формування цілей і завдань особистості;

– цінності визначають результативність і вектор цього процесу;

– цінності є своєрідною мірою процесу самореалізації [6].

Під сформованістю пріоритетних педагогічних цінностей у майбутніх вихователів ми розуміємо систему інтегративних утворень особистості, яка, залежно від рівня засвоєння загальноприйнятих цінностей, професійних знань, умінь і навичок, керує вибором і ставленням до різних видів педагогічної діяльності. Пріоритетні педагогічні цінності майбутнього вихователя є комплексом різних видів професійних цінностей педагога, що за сприятливих умов допомагають успішно здійснювати професійну діяльність.

Отже, місце педагогічних цінностей у структурі особистості вихователя визначається значущістю професійної діяльності для майбутнього фахівця, а найважливішими педагогічними цінностями є ті, що пов'язані з усвідомленням об'єктивної потреби й важливості для суспільства професії вихователя. Саме тому ми вважаємо, що навчально-виховний процес у вищому навчальному закладі повинен спрямовуватися на формування ціннісної сфери майбутніх педагогів.

Таким чином, пріоритетні педагогічні цінності майбутнього вихователя, на нашу думку, – це сформовані найважливіші норми, що регламентують педагогічну діяльність майбутнього вихователя, які виступають як пізнавально-діюча система.

Теоретичний аналіз наукових джерел дав змогу виокремити три структурні компоненти пріоритетних педагогічних цінностей майбутніх вихователів: когнітивний, мотиваційний, рефлексивний.

На цьому етапі дослідження нас цікавить рефлексивний компонент, який виявляється в умінні формувати потребу самовдосконалення й саморефлексії, в умінні робити практичні кроки в цьому напрямі; в уявленні про себе й оцінці цього уявлення; у здатності контролювати власну діяльність; у професійній спрямованості; в усвідомленні правильності діяльності та її операційного складу; у самоосвітній діяльності; у самопізнанні суб'єктом власних психічних станів і актів; у самооцінці професійної діяльності.

Педагогічна рефлексія – це специфічний вид рефлексії, що охоплює і предметну, й особистісну, і міжособистісну рефлексії, а також антиципацію.

Рефлексивний компонент відображає навички й уміння аналізу педагогічного процесу, його коректування, прогнозування розвитку; уміння передбачити можливі потреби й проблеми. Функцією рефлексивного компонента є вироблення навичок самоконтролю й самооцінки, уміння об'єктивно співвіднести рівень розвитку особистісних якостей із соціально-педагогічними нормами.

Критеріями сформованості рефлексивного компонента є самооцінка педагогічної діяльності, самоосвітня діяльність і професійна спрямованість, що визначається рівнем рефлексивності, умінням здійснювати адекватну самооцінку.

Для вивчення рефлексивного компонента сформованості педагогічних цінностей майбутніх вихователів ми використали тест-опитувальник з тим, щоб визначити рівень особистісної рефлексії за І. Стеценком. Досліджуючи сформованість рефлексивного компонента педагогічних цінностей, ми виявили, що більшість майбутніх вихователів має низький рівень сформованості рефлексивного компонента – 57,3% студентів експериментальної групи і 56,4% студентів

контрольної групи, а це часто пов'язано з недостатнім усвідомленням студентами труднощів у педагогічній діяльності, уявленням навчального процесу постійним, обов'язковим, сталим і незмінним явищем.

25,9% студентів експериментальної групи і 27,7% студентів контрольної групи мають нормальний (достатній) рівень сформованості рефлексивного компонента педагогічних цінностей і лише 16,8% майбутніх вихователів експериментальної групи і 15,9% студентів контрольної групи показали високий рівень сформованості рефлексивного компонента педагогічних цінностей, що є передумовою самовиховання майбутнього вихователя, творчого пошуку, розвитку індивідуального стилю педагогічної діяльності.

Можемо припустити, що виникнення таких негативних аспектів професійної саморефлексії зумовлено не лише окремими недоліками організації освітньо-виховного процесу у вищому навчальному закладі, а й незначною престижністю соціального статусу педагога в сучасному суспільстві, нестабільністю його економічного й правового забезпечення, деструктивними тенденціями знецінювання наукових знань у свідомості студентів. Усе це негативно позначається й на загальному самопочутті майбутніх вихователів, посилюючи в них внутрішньоособистісні конфлікти й негативно забарвлюючи майбутні професійні перспективи.

Формування рефлексивного компонента педагогічних цінностей здійснювалося в процесі лекційних, семінарських і практичних занять з курсу «Педагогічна майстерність», професійно-зорієнтованої позааудиторної роботи (педагогічний театр, педагогічний плакат), ігрових вправ, педагогічної практики. Корисними й цікавими в плані формування рефлексивної культури були ділові ігри за методикою Т. Поніманської. Педагогічна практика стала важливим моментом у формуванні самооцінки професійно важливих якостей, усвідомлення себе як майбутнього педагога. У ході організаційно-методичної педагогічної практики ми провели ігрову вправу «Комісійний магазин цінностей», до якої залучили як студентів, так і вихователів дошкільних закладів.

Результати цієї роботи ми вбачали у формуванні потреби в педагогічній рефлексії, у формуванні рефлексивної культури майбутнього вихователя, у тому, щоб навчити студентів використовувати набуті знання й уміння в процесі педагогічної практики, творчо виконувати завдання цієї практики, а також залучити їх до діяльності, що моделює майбутню професійну діяльність.

Аналізуючи рефлексивний компонент педагогічних цінностей на контрольному етапі експерименту, ми виявили, що більшість майбутніх вихователів експериментальної групи навчилась аналізувати власну професійну діяльність і адекватно оцінювати педагогічну ситуацію, вони постійно прагнули до професійного самовдосконалення, виявляли готовність підвищувати рівень професійної компетентності. У контрольній групі практично не відбулося жодних змін.

Висновки і перспективи подальших розробок у цьому напрямку. Місце педагогічних цінностей у структурі особистості вихователя визначається важливістю професійної діяльності для майбутнього фахівця, а найважливішими педагогічними цінностями є ті, що пов'язані з усвідомленням об'єктивної потреби й значущості для суспільства професії вихователя.

Одним з найефективніших шляхів психологічного становлення й особистісного розвитку є здатність до рефлексії. Вона передбачає самопізнання суб'єктом власних психічних станів і актів. Професійна рефлексія допомагає розв'язувати проблеми самопізнання й самооцінювання в процесі педагогічної діяльності. Зважаючи на це, здатність до рефлексії повинна бути необхідною умовою становлення майбутнього фахівця дошкільної освіти.

Подальше дослідження планується проводити в напрямі вивчення питання щодо форм і методів формування в майбутніх вихователів педагогічних цінностей у системі ступеневої педагогічної освіти, а також індивідуального підходу до студентів у процесі формування пріоритетних педагогічних цінностей.

Список використаних джерел

1. Ананьев Б. Г. Познавательные потребности и интересы / Б. Г. Ананьев // Ученые записки Ленинградского ун-та. Сер. филос. науки. – Л., 1959. – Вып. 16: Психология. – С. 41–60.
2. Бадюл С. Професійно-педагогічні цінності як психолого-педагогічна основа процесу становлення майбутнього вчителя початкових класів / С. Бадюл // Рідна школа. – 2002. – № 6. – С. 14–15.
3. Державна національна програма «Освіта (Україна XXI століття)». – К. : Райдуга, 1994. – 61 с.

References

1. Ananiev, B. G. (1959). Cognitive needs and interests. *Uchenyie zapiski Leningradskogo universiteta.* Series : Philosophical Sciences. Leningrad, Vol. 16 : Psychology, 41-60. [in Russian]
2. Badiul, S. (2002). Vocational and educational values as psychological and pedagogical basis for the process of future elementary school teacher's formation. *Ridna shkola*,6, 14-15. [in Ukrainian]
3. *State national program "Education (Ukraine of XXI century)"* (1994). Kyiv : Raiduha. [in Ukrainian]

4. Концепція національного виховання / схвалена Всеукр. пед. радою працівників освіти, 30 черв. 1994 р. // Рідна школа. – 1995. – № 6. – С. 18–25.
5. Сластенин В. А. Формирование у студентов методологической культуры современного стиля научно-педагогического мышления / В. А. Сластенин, В. Э. Тамарин // Формирование личности учителя: межвуз. сб. науч. трудов. – Казань : КГУ, 1989. – С. 143.
6. Ткачова Н. О. Роль та зміст освітніх цінностей в умовах трансформації українського суспільства / Н. О. Ткачова // Ціннісні парадигми освіти. – Х. : Основа, 2004. – С. 39–55.

Рецензент: Павленко А.І.– д.пед.н., професор

Відомості про автора:
Падалка Ольга Іванівна
olgapad@ukr.net
Рівненський державний гуманітарний університет
вул. С. Бандери, 12, м. Рівне, 33000, Україна
doi: http://dx.doi.org/10.7905/nvmdpu.v0i16.1395

Матеріал надійшов до редакції 05. 05. 2016 р.
Прийнято до друку 09.06.2016 р.

4. *The concept of national education, approved by the All-Ukrainian Pedagogical Council of Educators, Jun 30, 1994* (1995). Ridna shkola,6, 18-25. [in Ukrainian]
5. Slastenin, V. A. (1989). *Formation of methodological culture of modern style of scientific and pedagogical thinking in students.* In : Formation of teacher's personality : coll. of scientific works. Kazan : KSU, 143. [in Russian]
6. Tkachova, N. O. (2004). *The role and content of educational values in terms of Ukrainian society transformation.* In : Value paradigms of education. Kharkiv : Osnova, 39-55. [in Ukrainian]